

Sadetta lumella

”Poronhoitaja on oppinut hyväksymään luonnon hyvät ja huonot puolet ja sopeutumaan niihin aina.” Niklas Labba, poronhoitaja

Suomen, Ruotsin, Norjan ja Venäjän pohjoisilla alueilla asuu noin 70 000 saamelaista. Alun perin saamelaiset metsästivät poroja, mutta poronhoitoa maatalouden lihantuotantomuotona on harjoitettu jo 1600-luvulta asti. Siihen tarvittavat taidot ja tiedot ovat kulkeneet sukupolvelta toiselle.

Saamelaiset ovat aina muuttuneet aikojen mukana. Aiemmin paimentolaiselämää viettäneet poronhoitajat asuvat nyt telttojen sijaan taloissa ja käyttävät suksien sijaan moottorikelkkoja. 1900-luku toi saamelaisten elämään paljon muutoksia: heidän oli jaettava elinalueensa metsäteollisuuden, matkailun ja kaivosteollisuuden sekä niiden edellyttämän infrastruktuurin kanssa.

Nyt poronhoitajien elinkeinolla on uusi haaste – ilmastonmuutos. 1980-luvun lopulta asti lumentulon ajankohta on myöhentynyt, ja talvella lumen päälle on satanut vettä. Vesi jäätyy ja muodostaa lumen pinnalle jääkerroksen. Kerros on liian kova, jotta poro pääsisi syömään lumen alta jäkälää, joka on sen pääravintoa. Poron ravinnonsaantia vaikeuttaa myös jatkuvasti pohjoiseen etenevä puuraja: metsä valtaa alaa tundralta, jossa porot laiduntavat.

"Tappiot voivat olla katastrofaalisia, jos porot eivät pääse syömään jäkälää talvella." *Niklas Labba*

Näiden ympäristötekijöiden seurauksena pahimpina vuosina jopa 90 prosenttia eläimistä on kuollut nälkään.

Poronhoitajat ovat joutuneet ostamaan kallista rehua ja siirtelemään laumoja varmistaakseen, että poroilla on ruokaa ja että ne selviävät talvesta tarpeeksi hyväkuntoisina synnyttääkseen terveitä vasioja. Näitä hätätoimia ei kuitenkaan voi käyttää vuodesta toiseen.

Poronhoito on huonosti kannattavaa ja erittäin rankkaa työtä. Siinä menestyminen riippuu täysin luonnosta ja ympäristöstä. Jos pitkäaikaista ratkaisua ei löydy, poronhoidosta tulee taloudellisesti kannattamatonta sekä liian hankalaa hallittavaksi. Nuori sukupolvi saattaa yksinkertaisesti lopettaa poronhoidon, jolloin saamelaisten alkuperäinen elämäntapa tulee päätökseensä.

"Poliitikkojen pitäisi kuunnella poronhoitajia." *Niklas Labba*